

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

KEREITI 12

LOETSE 2012

**SESO THO PUO YA LAPENG – PAMPIRI YA 2
MEMORANTAMO**

MATSHWAO: 80

Memorantamo ena e na le maqephe a 15.

KAROLO YA A: DITHOTHOKISO**POTSO YA 1 LO 2, AS 2 (subskills 1,2,3 &10; AS 4 (subskill 7 – 8)****Majakane – T Leballo**

Ke thothokiso ya mofuta wa tomatso. Bangodi/dithothokisi di ngola tomatso ha ho na le seo ba se nyatsang maamong a bophelo.

Makgabane/bonono ba bothothokisi

Sethothokisi se sebedisitse karaburetso ya kutlo: mel. 1 le 2, ho fana ka morethetho.

Poeletsomodumo ya 'b' mol. 3 ho natefisa.

Neeletsano e qalong: mel. 6, 7, 8 (bonang) le 13, 14, 15 (le) ho hokella melathothokiso.

Phetapheto ya moelelo: mel. 6, 7 le 11, 12 ho sidilella/hatella mohopolo.

Phetapheto ya sebopelo/phetapopelo: mel. 6, 7 le 9, 10 ho lekalekanya mela le ho fana ka morethetho o itseng.

[Moithuti ya hlalositseng makgabane a mararo, a ba a fana ka mabaka a abelwe matshwao ohle a dikahare, e be ho lekolwa hore puo le setaele ke tse loketseng moqoqo – ho ngola ka diratswana, jj. ho shejwe hore o lokelwa ke matshwao a makae ho a mane.]

E.H. Lekola rubriki ya tekanyetso ya potso ena.

[10]

E.H. Hona e mpa e le mohlala wa nehelano e lebelletsweng.

Kabo ya matshwao

Dikahare (k.h.r. dintlha tse bopang karabo) = 6
 Puo, setaele (selelekela le ditaba) = 4
 [10]

Senotlolo: **Dik:**

P/S:

POTSO YA 2 LO 2, AS 2 (subskills 1,2,3 &10; AS 4 (subskill 7 – 8)**Re ka kgona – RN Phume** √√

2.1 Temathothokiso ya pele e temekisong ya bokgoni, athe ya bobedi e fana ka dithibelo tse ka etsang hore re se kgone. √√

2.2 “Re” √√

2.3 Sejura/kgefutsohare le enjambamente/molatswelli/molamotjetje/pholletso

2.4 Sejura e katla/kgina morethetho, ha enjambamente e ntshetsa mohopolo ho tloha moleng o ka hodimo ho isa ho o latelang ho se letshwao la ho bala. √√

2.5 Re ratana ka rato la boena √√

[10]

POTSO YA 3 LO 2, AS 2 (subskills 1,2,3 &10; AS 4 (subskills 7 – 8)

3.1 E, ho jwalo. √ Mmadiberwane ke mosadi ya sa qeteng ho bua a bile a kgantsha dikgoka. √√

3.2 3.2.1 **Motho e le** sentebale nonyana ya lewatle/**Motho e le** setshwana se moropotsana
KAPA: **Ngwana** a rafophile a tshabile lefatshe/**Ngwana** e le seilatsatsi wa tshomong ena e bonahala e sa amane le potso√√

3.2.2 Theka eka la mmamodukule √

3.3 Phetapopeho/phetapheto ya sebopelo/phetapheto ya moelelo √

3.4 Ke tomatso √

3.5 Sepheo ke ho nyatsa diketso le boitshwaro ba bommadiberwane√√

[10]

POTSO YA 4 LO 2, AS 2 (subskills 1,2,3 &10; AS 4 (subskills 7 – 8)

4.1 Wa ba wa bona ke fela ke tswetswe le bona/Wa hlokomela hore ho bo tlosa ho tla nkimela/Ka o bontsha ba ka bokgunyedi ha se ba boomo √√/ Ka o bontsha b aka bokgunyedi ha se ba boomo.

4.2 poeletsomodumo – phetapheto ya “b” √√

4.3 “Ka pene letsohong...”√√

4.4 Phetapheto ya “ka” melathothokisong e mmedi e qalang, le “wa” melathothokisong e mmedi e qetellang. √√

4.5 D/ kaofela di nepahetse√√

[10]

POTSO YA 5 LO 2, AS 2 (subskills 1,2,3 &10; AS 4 (subskills 7 – 8)**Ebang o potlaka - RN Phume**

Ke mofuta wa thothokiso wa temoso. Mongodi o lemosa batho ka kotsi ya ho potlaka, k.h.r. ho tatela ditaba/dintho.

Makgabane/bonono ba bothothokisi:

Ho na le neheletsano eo e leng phetapheto ya mantswa e tsepameng: melathothokisong ya 1, 2 le 3. Hona ho hokella mela. {E.H. ena ha se neheletsano e bitswang lehokela, e ka mpa ya bitswa hlaahlela e qalong.}

Molathothokisong wa 7 re fumana poeletsomodumo ya “p”, ho fana ka morethetho o monate.

Melathothokisong ya 13 le 14 re fumana sejura/kgefutsohare/molakgefutso, o fanang ka morethetho wa “kg” ho natefisa le ho kgina morethetho.

[10]

Melathothokisong ya 3/4, 7/8/9 le 10 re fumana enjambamente/molatswelli/molamotjetje/pholletso. Yona e hokella melathothokiso ho ya ka mehopolo e jerweng ke melathothokiso eo.

[Moithuti ya hlahositseng makgabane a mararo, a ba a fana ka mabaka a abelwe matshwao ohle a dikahare, e be ho lekolwa hore puo le setaele ke tse loketseng moqoqo – ho ngola ka diratswana, jj. ho shejwe hore o lokelwa ke matshwao a makae ho a mane.]

E.H. Lekola rubriki ya tekanyetso ya potso ena.

E.H. Hona e mpa e le mohlala wa nehelano e lebelletsweng.

Kabo ya matshwao

Dikahare (k.h.r. dintlha tse bopang karabo) = 6
 Puo, setaele (selelekela le ditaba) = 4
 [10]

Senotlolo: **Dik:**
P/S:

POTSO YA 6 LO 2, AS 2 (subskills 1, 2, 3 & 10; AS 4 (subskills 7 – 8))

6.1 Ke sonete √√

6.2 “tla”. Hona ho fana ka modumo wa “tl” o etsang morethetho. √√√

6.3 enjambamente/molatswelli/molamotjetje/pholletso jj. √

6.4 D/ kaofela di nepahetse√√

6.5 Ke ho lemosa babadi hore ho potlakela dintho ha ho na molemo. √√

[10]

KAROLO YA B: PADI/NOBELE**POTSO YA 7 – BOTSANG LEBITLA LO 2, AS 4 (subskills 3 – 6)**

Selelekela

Jwalo ka baphetwa bohle dibukeng – esita le jwalo ka batho bohle bophelong, Tsietsi o bile le bahanyetsi ba mmalwa, ba kang Mmamasolomane/Dibakiso, nkgono Mmaselepe le monnamoholo ya mo utswisitseng tjhelete. Empa mohanyetsi ya ka sehlohong ke Mohanuwa.

Mohanuwa

Tsietsi o fihla a sebetsa ha Ramatlotlo, o kgahlwa ke Mohanuwa, moradia Ramatlotlo. Tsohle di ya ka theko ho fihlela Mohanuwa a hloka botshepehi. O ratana le Makgaola, ebile o ima ngwana hae. Nengneng ha Makgaola a se a kgaotse, Mohanuwa o leka ho lokisa ditaba, empa Tsietsi ha a sa le moo ka tseo. Jwale bohanyetsi bo matla ba qalella ka sekgahla sa ho bolaya motho. Tsietsi o tlohile ha Ramatlotlo, empa Mohanuwa a mo sala morao. Mohanuwa o bile ya ba moetapele wa dikweta tseo a neng a di roma ho tsoma Tsietsi nyene le bosiu.

Hona ho etsa hore boiphetetso ba Tsietsi, boo a neng a batla ho bo etsa ho Kotsi, bo fetole mebala, ka ha Mohanuwa le ba lesika la hae ba fihletse Tsietsi le Tseleng morung, yaba ho kupa e mahlo mafubedu. Tseleng o a hlokahala. Hona ho mpefatsa ditaba le ho feta, ka ha Tsietsi le yena o hlapanya ho lefeletsa lefu la Tseleng. Ka mona Tsietsi o baleha mapolesa, ka mona o tsoma boMohanuwa. Ka mona o batlwa ke mapolesa, ka mona o tsongwa ke boMohanuwa! Qetellong, ha Tsietsi a se a bolaile Tjhaile le Mohanuwa, o inehela mapoleseng. Ditaba tsena di netefatsa hore Mohanuwa ebile mohanyetsi wa sehloho wa Tsietsi. [Ditaba di ngata tseo baithuti ba ka tlang ka tsona. Ha fela di le motjheng, di amohelwe]

E.H. Lekola rubriki ya tekanyetso ya potso ena.

E.H. Hona e mpa e le mohlala wa nehelano e lebelletsweng.

Kabo ya matshwao

Dikahare (k.h.r. dintlha tse bopang karabo) = 15

Puo, setaele (selelekela, ditaba le phethelo)=10

[25]

Senotlolo: **Dik:**

P/S:

[25]

POTSO YA 8 – BOTSANG LEBITLA**LO 2, AS 4 (subskills 3 – 6) and LO 3, AS 1 - 3**

- 8.1 Di ne di tsoma Tsietsi. √ Yena le Tseleng ba thobile sepetlele moo Tsietsi a neng a lebetswe ke mapolesa teng/ Tsietsi o ne a se a phelephanyeditse mopolosa le ka ho ba nkela le koloi ya bona ya mmuso. √√
- 8.2 Ke Mohanuwa. √ O ne a tseka hore Tsietsi ha a ya boela ho yena ka tsa marato. √√
- 8.3 Tseleng. √ E ne e le mooki. √√
- 8.4 C/ Mapolesa, dikweta √
- 8.5 Mapolesa le dikweta ba ne ba tsoma Tsietsi, le hoja ba ne ba sa sebetse mmoho. √√
- 8.6 O tshitja. √ Le hoja Kotsi a hodisitse Tsietsi ka thata, o bile mosa ka ho mo hodisa. √√
- 8.7 O utswisitswe radiyo √ le tjehelete. √
- 8.8 Ho jwalo (Ee). √ Tsena di entse hore Tsietsi a be le moya wa boiphetetso. √√
- 8.9 Ke ne ke tla leka matsapa a ho iphedisa ke sa itshetleha ka motho le ya mong. Ke ne ke tla ipatlele mosebetsi. (Motshwayi a amohela dikarabo tsohle tse nang le maikutlo a arabang potso) √√√√√

[25]**POTSO YA 9 – MME LO 2, AS 4 (subskills 3 – 6)****Selelekela**

Kgohlano ke maemo a ditaba a lwantshanang le botho ba motho. Ha hona ho etsahala, motho a ka ba le ho tsukulwa ke maikutlo kapa dikamano tsa hae le ba bang di bonahale di mpefetse. Dikeledi/Mmateboho o bile le mefuta ena ya kgohlano ka bobedi.

Kgohlano ya Dikeledi/ Mmateboho

Dikeledi o bile le kgohlano ya ka hare (ya maikutlo) ha Tsekiso a ne a bapala ka yena ditabeng tsa marato a bongwana. O boela ho hohleha maikutlo ha a fihla mothating wa hore a nyalwe ke Thollo Mofokeng, eo a neng a se na dipuisano le yena mabapi le ho theha ntlo. Le hoja lenyalo lena le ne le mo fa maikutlo a hore o tla lefeletsa ditsheho tseo boThulisile ba neng ba mo ja tsona, o bile le ho se tshepe hore ruri lenyalo lena le tla loka. Kgatello ena ya maikutlo ya etsa hore a lore toro e tshosang, moo ho yona a neng bona a sotlehile lenyalong, bana ba bona le Thollo ba le baputswa, ba le mamina. Nengneng ha a tla tsoha a nyalwa, maikutlo a mo nka le bosiu, o tsoha a le mabitleng, a sa tsebe hore o ile neng, jwang.

Ha mmela o ntse o puta Dikeledi a fela a nyalwa, ya e ba Mmateboho. Kgohlano e kantle e hlahella ha a se a na le dikamano le mophetwa ya bitswang Mme, haholoholo ha Mme a se a hlokahetse. O qwaketsana le bafokeng ka ho patela Mme moo ha bona (moo e ntseng e le hahae). Empa o pholoswa ke molamo wa hae Diseko. Ka hoo, Dikeledi/Mmateboho o bile le mefuta e mmedi ya kgohlano bophelong ba hae – kgohlano ya ka hare, le ye ka ntle (e amang yena le batho ba bang).

[Ditaba di ngata tseo baithuti ba ka tlang ka tsona. Ha fela di le motjheng, di amohelwe]

E.H. Lekola rubriki ya tekanyetso ya potso ena.

E.H. Hona e mpa e le mohlala wa nehelano e lebelletsweng.

Kabo ya matshwao

Dikahare (k.h.r. dintlha tse bopang karabo) = 15

Puo, setaele (selelekela, ditaba le phethelo)=10

[25]

Senotlolo: **Dik:**

P/S:

[25]

POTSO YA 10 – MME LO 2, AS 4 (subskills 3 – 6) and LO 3, AS 1 – 3

- 10.1 Ke ho thola sepatjhe se nang le tjhelete/ Rakgadi o ne a sa kgolwe hore Dikeledi o thotse mokotla o nang le tjhelete. √√
- 10.2 Ba bang ba ne ba rekisa mebele ya bona. √√
- 10.3 O ne a sa rekise mmele. √
Ha a ya pata hore o thotse mokotla o nang le tjhelete. √
- 10.4 D/ Dikeledi le Tsekiso. √
- 10.5 Dikeledi le Tsekiso ba kile ba ba le dikamano tsa lerato. √√
- 10.6 E ne e le ya Thollo Mofokeng √
- 10.7 Ho jwalo. √ Thollo ha a ya batla ho tseba letho ka Mme, athe le ba habo ba ne ba so mo etele ho tla bona mofumahadi wa hae e motjha. Ba a tshwana ka ho se tsotelle. √√
- 10.8 Ke Diseko. √ O buile tsena ka mora lepato la Mme. √√
- 10.9 Ho jwalo (Ee). √ Ha Mofokeng a ne a bone Mme a ka be a motsebile e le mofumahadi wa hae wa matswathaka √√
- 10.10 Ke ha Mme a se a hlokahetse. √ Kgohlano e boemong bo hodimo, athe le tharollo e latela ka mora mona. √√
- 10.11 Ke ne ka tla ba jwetsa hore ba ntswele ka ntlo, ha ba ya ka ba tla ho tla nkamohela bohadi jj. (Motshwayi a amohele maikutlo le ha e le afe, ha fela e le a arabang potso, le ha eba a jwang) √√√

[25]

KAROLO YA C: TSHWANTSHISO/TERAMA

POTSO YA 11 – SEYALEMOYA LO 2, AS 4 (subskills 9 – 11) and LO 3, AS 1 - 3

Ha le thakgiswe

Selelekela

Tshwantshiso e na e bontsha kgohlano ya bodumedi dipakeng tsa monna le mosadi, e leng Sebuweng le Kotopi. Potso e re qosa ho shebana/sekaseka ditaba tsa tshwantshiso e le ha re netefatsa maele a reng: “Ngwana mahana ho jwetswa o bonwa ka dikgapha” le ho utulla molaetsa wa sengolwa.

“Ngwana mahana ho jwetswa...”

Sebuweng ha a dumele ditabeng tsa badimo le ditlhare tsa setso. Yena o dumela hore thapelo e yang ho Modimo e anetse ho lokisa ditaba tsa lelapa. Ka lehlakoreng le leng monnae Kotopi yena o di bona ka mmoho taba tsena. Yena o re ho ka nna ha rapelwa empa ho ntse ho sebediswa le bohokedi ba badimo le ditlhare tsa setso. Ngwana mahana ho jwetswa mon ehlile ke yena Kotopi. O lora toro moo baholo ba hae (badimo) ba mmontshang tsela e sa hlakang ya ho atisa leruo la haeMme ha ba sirela hohlaha Makau, ngakantshonyana e tummeng le ho tshajwa ka ha o a retla le ho retla. Kotopi ha a phaphama torong eo o hlalose tsa mohatsae Sebuweng, ebile o nka qeto ya ho ikopanya le Makau ka seqo, ba tsebe ho buisana ka se lokelang ho etsuwa mabapi le ditaba tsa toro. Sebuweng o phephetha ditaba tsena, haholoholo ka ha di kentse Makau ka hare. Kotopi o ngangella ho etsa se tla kgotsofatsa yena, ka ha o re ke yena ya batlang leruo, ha se Sebuweng.

O fela a kopana le Makau, eo (Makau) o mmolella hore o lokela ho rwala, mme setlhare sa ho rwala se hloka a fumane ditho tse itseng tsa motho – hona ho hlile ho bolela hore a bolaye motho. Le hoja a tshoswa ke taba ena, o tswela pele ka letsholo la ho tsoma phofu, a thuswa ke motswallae Rampou. Nengneng ho hlaha ditaba tsa ho retlwa ha monna ya bitswang Moletsane. Le pele Sebuweng a utlwa ditaba ka botlalo, o se a ntse a belaela Makau, ngakantshonyana. Kotopi o se a hlalhelwa ke pono ya monna eo ba mmolaileng. Sebuweng o se a utlwa Kotopi a bua a tshohile a re ha se yena ya bolaileng Moletsane ke Rampou. Jwale o se a tshohile hoo ho bonahalang hore kgotso e fedile ho yena. Tsena di etsahala bitsong la hobane a sa ka a mamela ha mohatsae a mo eletsa, efela ngwana mahana ho jwetswa a bonwa ka dikgapha.

Molaetsa

Hona le melaetsa e mmalwa e ka utullwang sengolweng sena. O mong ke hore motho a se no nka toro jwalo ka ha e le jwalo, a e sekaseke pele a nka bohato. Athe ka hlakoreng le leng re rutwa ho se nyatse ba re eletsang, re be se re qeta re sa mamedisise hore dikeletso tsa bona ke tse fokolang. [Le tse ding ditaba tse ntseng di sekametse ho tsena batshwayi ba di amohele.]

E.H. Hona e mpa e le mohlala wa nehelano e lebelletsweng.

Kabo ya matshwao

Dikahare (k.h.r. dintlha tse bopang karabo) = 15

Puo, setaele (selelekela, ditaba le phethelo)=10

[25]

Senotlolo: **Dik:**

P/S:

[25]

POTSO YA 12 – SEYALEMOYA LO 2, AS 4 (subskills 9 – 11) and LO 3, AS 1 - 3

Ha se boya ba ntja

12.1 Ke baratani √√

12.2 Ho tsekela ha Lesodi.√ Pela le Maleshwane. √√

12.3 Ke ya maikutlo (ya ka hare). √ Ha a tsebe hore a hlalose tse Lesodi jwang hore o imme ngwana eo eseng wa hae. √√

12.4 Ke ha Lesodi a batla ho nyala Kgasiane. √√

12.5 Tjhe. √ A ka be a sa imiswa ke mohlankana e mong. √√ (Maikutlo a baithuti a tla otlatlana, a tsamaelanang le potso a amohelehe.)

12.6 Ha a tshepahale. √√ O ratane le mohlankana e mong a ntse a e na le Lesodi. √√ (Le tse ding dintlha tse motjheng di amohelehe.)

12.7 Lesodi o nahana hore ke yena ya imisitseng Kgasiane. √√

12.8 Se nahanwang ke Lesodi ha se nnete, hobane ngwana ha se wa hae, ka hoo “ha se boya ba ntja.” √√

12.9 Ke ne ke tla mo nyahlatsa. Ke ne ke tla re re arohane. Ke ne ke tla tlohela ho batla ho mo nyala. (tse pedi di anetse) √√√√ (Le amang maikutlo a motjheng a amohelehe.)

[25]

POTSO YA 13 – HAESO MAFOTHOLENG
LO 2, AS 4 (subskills 9 – 11) and LO 3, AS 1 - 3

Selelekela

Molefi o ne a lokela ho nyala Montsheng, ngwanana wa ha habo Mafotholeng. Ho se ho bile ho buisanwe le ba habo Montsheng. Molefi o se a kwenehela Montsheng, a mo taka mebala ka puo tsa hae tse soto – tse kang Montsheng o nkgahafi, ha a ya ruteha e bile ha a tsebe ho bapala papadi ya lerato. O se a kgahluwe ke Jwalane, kgarebe ya ditoropong e rutehileng. Molefi o e qadile taba! Mapetla, molwantshi wa Molefi, o boletse hore o tla dubisa lelapa labo Molefi thankga. Potso ke hore na, ebe ketso ee ya Molefi ya ho kwenehela Montsheng ha e ntshetse pele leano la Mapetla na? Le ha ho le jwalo potso e re tlama ho qoqa ka sehlohlolo le mothipoloho wa tshwantshiso ena.

Sehlohlolo

Ona ke mothati oo diketsahalo tsa sengolwa di leng boemong bo hodimodimo. Ho lokela ho be le lehlakore kapa maikutlo a fekisang a mang. Molefi o se a bile a romela ba habo ho ya buisana ka tsa bohadi boo a bo ntshetsang Morongwe. Enwa o itshwara hampe le ho feta Jwalane. Le yena o arabisa batswadi ba Molefi, ha a mamele motho. Disebo o bile a mo otlala hoo a mo ntshitseng madi. Morongwe ha a kgalemelehe hohang. O mathaka le banna ba bang a ntse a nyetswe. Qetellong o fumanwa le monna e mong ba se na le nketlana thekeng. Molefi o ba otlala ka bobedi, ebile o hlala Morongwe. Molefi o hlotse ke basadi. Mapetla o bonahala a hlotse Molefi – ka nnete o e dubile thankga!

Mothipoloho/tharollo

Mona boemo ba diketsahalo tsa sehlohlolo bo a fokotseha, mme kgang le kgohlano di a fela. E se neng Molefi o nkuwa ke ntho tsa bosiu. Ho fela jwalo ka Molefi. Ntatae Pitso ke hona a nahanang ka ngaka ya methokgo eo e saleng ba eletswa ka yona ke sebare sa hae Kgolwane le mohatsae Mojabeng. Kgohlano e ya fela hobane Pitso ha a sa tla ngangisana le ba lelapa ka ho upella kapa ho se upelle motse. Lehlakore la ho se dumele ho tsa setso le ya inehela empa ke serobe se ahwang phiri e se e jele. Mapetla o atlehile.

E.H. Lekola rubriki ya tekanyetso ya potso ena.

E.H. Hona e mpa e le mohlala wa nehelano e lebelletsweng.

Kabo ya matshwao

Dikahare (k.h.r. dintlha tse bopang karabo) = 15

Puo, setaele (selelekela, ditaba le phethelo)=10

[25]

Senotlolo: **Dik:**

P/S:

[25]

**POTSO YA 14 – HAESO MAFOTHOLENG
LO 2, AS 4 (subskills 9 – 11) and LO 3, AS 1 - 3**

- 14.1 O sepetlele. ✓
- 14.2 Ee (Ho jwalo). ✓ O re o na le bahlankana ba bane ba nnete, mme Molefi e tla ba wa bohloano/Athe o na le ba bang hape ba mohlantso oo feela. ✓✓
- 14.3 Ee. ✓ O se a phoquwe ke Jwalane peleng. ✓✓
- 14.4 Takadimane le Mofammere. ✓✓
- 14.5 D/A le B di nepahetse. ✓✓
- 14.6 Ha a na kereke eo a e kenang. O batla thuso mothong ya sebedisang metsi. Le yena ha a tsebisise hore o tla fela a mo thusa na. ✓✓✓
- 14.7 Ke Molefi. Diketsahalo tsa tshwantshiso kaofela di dikile ka bophelo ba hae. ✓✓✓
- 14.8 Mafotholeng (Leribe) ✓
Maseru ✓
- 14.9 Mafotholeng o ne a itahisa e be o loya ka boyena, athe Maseru o ne a neha Ngatane le Ramafothole meriana ho loya Molefi. ✓✓✓✓
- 14.10 Ke hona Pitso a batlang ngaka Molefi a se a nkilwe ke ntho tsa bosiu (a thwebotswe). ✓✓

[25]**MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 80**

ADDENDUM 1 TO THE MEMORANDUM (SECTION A)

KAROLO YA HO LEKANYETSA POTSO E TELELE (MOQOQO) THOTHOKISONG

THOTHOKISO YA MOQOQO		Phihlello e babatsehang	E kgabane	E ntle	E mahareng	E fofo	Karolwana fela	Ha ho phihlello
MATSHWAO A 10	PUO Sebopeho, tlhophiso ya mehopollo le nehelano e momahaneng	-Sebopeho se na le kgokahano e babatsehang -Selelekela le qetelo di hlahisitswe ka tsela e babatsehang	-Sebobeho sa moqoqo wa hae se hlahisitswe ka bokgabane -Selelekela le qetelo di hlahisitswe ka bokgabane, mme di paka kutlwisiso	-Sebopeho sa moqoqo se a utlwisiseha, mme dintlha di behilwe ka tatellano -Selelekela, qetelo le diratswana tse ding di hlophisitswe ka tsela e nang le momahano	-Ho na le bopaki bo seng bokae ba hore sebopeho sa moqoqo se latetswe ka tshwanelo -Moqoqo o bontsha tlhophiso e mahareng, mme kgokahano ya ditemana moqoqong ke e mahareng	-Sebopeho se bontsha diphoso tsa moralo -Nehelano ya dintlha ha e utlwahale, mme ha e ya hlophiswa ka tsela e etsang thalohanyo	-Sebopeho ha se a ralwa ka tshwanelo, mme se nyotobetsa moelelo wa seo a lekang ho se bua -Diphoso tsa tshebediso ya puo le setaele di a sitisa, mme di nyotobetsa moelelo kahohlehohle	-Ha ho bopaki bo lekaneng bo bontshang hore moqoqo o ngotswe ho ipapisitswe le sebopeho -Nehelano ha e bontshe hore o utlwisisa potso -Ditaba tsa hae ha di utlwahale
DIKAHARE Kutlwisiso ya potso, botebo ba tshkatsheko ya taba. Kutlwahalo le netefatso ya thothokiso ka mabaka		Kgato ya 7 80 – 100%	Kgato ya 6 70 – 79%	Kgato ya 5 60 – 69%	Kgato ya 4 50 – 59%	Kgato ya 3 40 – 49%	Kgato ya 2 30 – 39%	Kgato ya 1 0 – 29%
-O bontsha kutlwisiso e tebileng ya potso, mme dintlha tsohle di utullutswe ka botlalo le ka boqhetsake -O araba potso ka botlalo le ka tsela e babatsehang	Kgato ya 7 Phihlello e babatsehang 80 – 100%	8 – 10	7 – 8	7 – 7½				
-O bontsha kutlwisiso e tebileng ya potso ka tsela e kgabane, mme dintlha tsohle di utullutswe ka botlalo -O nehelana le ho tshehetsa dintlha tsa hae ka bokgabane	Kgato ya 6 E kgabane 70 – 79%	7½ – 8½	7 – 8	6½ – 7½	6 – 7			

<p>-O bontsha kutlwisiso e tebileng mme o hlalosa potso ka tsela e kgabane</p> <p>-Dikarabo tsa hae di a utlwahala le hoja tse ding di sa tshehetswa ka bottlalo</p>	<p>Kgato ya 5</p> <p>E ntle</p> <p>60 – 69%</p>	<p>7 – 8</p>	<p>6½ – 7½</p>	<p>6 – 7</p>	<p>5½ – 6½</p>	<p>5 – 6</p>		
<p>-O bontsha kutlwisiso e mahareng ya potso leha a sa utulla dintlha tsohle ka bottlalo</p> <p>-O tshehetsa dintlha tsa hae, leha bopaki e se bo kgodisang hakalo</p>	<p>Kgato ya 4</p> <p>E mahareng</p> <p>50 – 59%</p>		<p>6 – 7</p>	<p>5½ – 6½</p>	<p>5 – 6</p>	<p>4½ – 5½</p>	<p>4 – 5</p>	
<p>-O bontsha boiteko bo seng bokae ba ho araba potso</p> <p>-O bontsha kutlwisiso e sa tebang hakalo, e thekethekeselang ya bothothokisi</p>	<p>Kgato ya 3</p> <p>E fofo</p> <p>40 – 49%</p>			<p>5 – 6</p>	<p>4½ – 5½</p>	<p>4 – 5</p>	<p>3½ – 4½</p>	<p>3 – 4</p>
<p>-Kutlwisiso ya hae ya potso e bonahala e fokola haholo</p> <p>-O phetapheta dintlha a be a tswe lekoteng</p>	<p>Kgato ya 2</p> <p>Karolwana fela</p> <p>30 – 39%</p>				<p>4 – 5</p>	<p>3½ – 4½</p>	<p>3 – 4</p>	<p>1 – 3 ½</p>
<p>-Karabo e bontsha e na le kamano le potso, empa ho thata ho utlwisisa seo a se hlalosing</p> <p>-Dintlha tsa hae ha di utlwisisohe</p>	<p>Kgato ya 1</p> <p>Ha ho phihlello</p> <p>0 – 29%</p>					<p>3 – 4</p>	<p>1 – 3½</p>	<p>0 – 3</p>

ADDENDUM 2 TO THE MEMORANDUM (SECTIONS B & C)

KAROLO YA B LE YA C: RUBRIKI YA HO LEKANYETSA POTSO E TELELE (YA MOQOQO) PADING LE TERAMENG – MATSHWAO A 25

DIKGATO LE KABO YA MATSHWAO		DIKAHARE		SEBOPEHO LE TSHEBEDISO YA PUO:
		Matshwao a 15 Kutlwisiso ya potso. Botebo ba tshhekatsheko ya taba. Kutlwisiso le netefatso ya ntlhakemo ka mabaka a hlahang sengolweng.		Matshwao a 10 Sebopeho, tlhophiso ya mehopolole le nehelano e nang le neheletsano e momahaneng e lebisang tlhalohanyong ya potso mmoho le puo, setaele le sehale tse sebedisitsweng temeng.
Kgato ya 7 8 – 100%	Phihlello e babatsehang Matshwao a: 12 – 15	-O bontsha kutlwisiso e tebileng ya potso, mme dintlha tsohle di utullutswe ka botlalo le ka boqhetseke -O araba potso ka botlalo le ka tsela e babatsehang	Phihlello e babatsehang Matshwao a: 8 – 10	-Sebopeho se na le kgokahano e babatsehang -Selelekela le qetelo di hlahisitswe ka tsela e babatsehang -Tshebediso ya puo, sehale le setaele di sutsitse, mme di phehisa tlhahisong ya moelelo o kgahlisang, ebileng o nepahetse
Kgato ya 6 70 – 79%	E kgabane Matshwao a: 11	-O bontsha kutlwisiso e tebileng ya potso, mme dintlha tsohle di utullutswe ka botlalo -O bontsha kutlwisiso e babatsehang ya mofuta ona wa sengolwa	E kgabane Matshwao a: 7	-Sebopeho sa moqoqo wa hae se hlahisitswe ka bokgabane -Selelekela le qetelo di hlahisitswe ka bokgabane, mme di paka kutlwisiso -Tshebediso ya puo, sehale le setaele di nepahetse mme di loketse sepheo
Kgato ya 5 60 – 69%	E ntle Matshwao a: 9-10	-O bontsha kutlwisiso e tebileng mme a hlalosa potso hantle ka tsela e kgabane -O bontsha kutlwisiso e ntle ya mofuta ona wa sengolwa	E ntle Matshwao a: 6	-Sebopeho sa moqoqo se a utlwisiseha, mme dintlha di behilwe ka tatellano -Selelekela le qetelo mmoho le diratswana tse ding di hlophisitswe ka tsela e nang le momahano -Tshebediso ya puo, sehale le setaele bohole di hlahella di sebedisitswe ka tsela e nepahetseng
Kgato ya 4 50 – 59%	E mahareng Matshwao a: 8	-O bontsha kutlwisiso e mahareng ya potso leha a sa utulla dintlha tsohle ka botlalo -Dintlha do tshheditswe empa bopaki ha bo kgodise hakalo	E mahareng Matshwao a: 5	-Ho na le bopaki bo seng bokae bah ore sebopeho sa moqoqo se latetswe ka tshwanele -Moqoqo o bontsha tlhophiso e mahareng -Tshebediso ya puo, sehale le setaele di fihlella dithoko tsa motheo, empadiratswana tse ding ha di ya nepahala ka ho otloloha
Kgato ya 3 40 – 49%	E fofo Matshwao a: 6 – 7	-O bontsha boiteko bo seng bokae ba ho araba potso -dintlha ha di kgodise hakalo, athe le kutlwisiso e a thekethekesela	E fofo Matshwao a: 4	-Sebopeho se bontsha diphoso tsa moralo -Nehelano ya dintlha ha e utlwahale -Diphoso tsa tshebediso ya puo di totobetse

Kgato ya 2 30 – 39%	Karolwana fela Matshwao a: 5	-Kutlwisiso ya hae ya potso e bonahala e fokola haholo -O phetapheta dintlha, a be a tswa lekoteng	Karolwana fela Matshwao a: 3	-Sebopeho ha se a ralwa ka tshwanelo, mme se nyotobetsa moelelo wa seo a lehang ho se bua -Diphoso tsa puo ke tse sitisang le ho nyotobetsa moelelo ka hohlehohle -Popo ya diratswana ke e fosahetseng
Kgato ya 1 0 – 29%	Ha ho phihlello Matshwao a: 0-4	-Karabo e bontsha e na le kamano le potso le potso, empa ho thata ho utlwisisa seo a se hlalosing -kutlwisiso ya hae ya mofuta ona wa sengolwa ke e fokolang haholo	Ha ho phihlello Matshwao a: 0 – 2	-Ha ho bopaki bo bontshang hore moqoqo o ngotswe ho ipapisitswe le sebopeho -Nehelano ha e bontshe hore o utlwisisa potso -Tshebediso ya puo e a fokola, setaele le sehalo di fosahetse, mme diratswana le kgokahano ha di yo.

